

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **T. N.**, zast. Mgr. Magdou Havlovou, advokátkou, se sídlem Nové Sady 27, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně, ze dne 28. 6. 2004, č. j. 56 Az 43/2004 - 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokátky, Mgr. Magdy Havlové, **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 24. 3. 2004, č. j. OAM-165/LE-PA03-PA04-2004. Tímto rozhodnutím byla žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Samostatným podáním požádala stěžovatelka o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí, pak stěžovatelka v obecné rovině toliko namítala porušení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a § 12, § 91 zákona o azylu. Pokud jde o skutkové důvody odkazovala na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a ostatní spisový materiál. Požadovala, aby napadané rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena k dalšímu řízení.

V následném rozsudku dospěl Krajský soud v Brně, obdobně jako správní orgán, k závěru, že stěžovatelka domovskou zemi neopustila z důvodů upravených zákonem o azylu, tj. v důsledku pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo pro odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu); stěžovatelka uváděla toliko problémy s věřiteli. Žádost o udělení azylu podala navíc až po správním vyhoštění. Krajský soud proto dovodil, že žalovaný postupoval správně, pokud žádost jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu zamítl. Krajský soud neshledal ani porušení označených ustanovení správního řádu. K posouzení překážek vycestování dle § 91 zákona o azylu krajský soud uvedl, že odkazuje na odůvodnění žalovaného správního orgánu v této věci, se kterým se plně ztotožňuje. Z výše uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka kasační stížnost, a to z důvodu vymezeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Konkrétně pak zejména uváděla, že žalovaný správní orgán pochybil při zjišťování skutečného stavu věci a měl na stěžovatelku vztáhnout překážku vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Pokud tak neučinil, zkrátil stěžovatelku na jejích právech a krajský soud se k těmto tvrzením stěžovatelky nevyjádřil. K tomu podrobně a obsáhle doplnila, že toto považuje za porušení mezinárodních závazků České republiky, odkázala na Ženevskou úmluvu, ze které dovodila, že smluvní stát této úmluvy, tedy i Česká republika, nesmí vyhostit uprchlíka na území, na kterém je ohrožen jeho život či osobní svoboda, a to z důvodu jeho rasy, náboženství, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení. Stejně tak odkázala i na Úmluvu proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení. Dále doplnila, že stát je povinen existenci označených skutečností posoudit vždy, bez ohledu na to, že dotčená osoba tyto obavy explicitně vyjádří či nikoliv. Z výše uvedeného pak dovodila, že řízení před správním orgánem trpělo vážnými vadami, pro které je měl krajský soud zrušit.

Na základě výše uvedených skutečností pak stěžovatelka požadovala, aby byl napadený rozsudek zrušen a vrácen k dalšímu řízení.

Podáním ze dne 13. 7. 2004 požádala stěžovatelka o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 20. 7. 2004, č. j. 56 Az 43/2004 - 33 ustanovil stěžovatelce pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Magdu Havlovou, advokátku, se sídlem Brno, Nové Sady 27.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém zejména uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy; odkázal na správní spis a judikaturu.

Napadené soudní rozhodnutí Nejvyšší správní soud přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvodem, který stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatelka je zastoupena advokátkou.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu posuzovat, zda měl být stěžovatelce azyl udělen, nýbrž je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvod či důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelkou.

Stěžovatelka za tento důvod označila důvod vymezený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Nejvyšší správní soud nejprve obecně poznamenává, že ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. stanoví, že kasační stížnost lze podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Dále je třeba se vyjádřit k významu jednotlivých částí označeného zákonného ustanovení. K významu první části citovaného ustanovení (došlo k vadě řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu) je třeba uvést, že skutková podstata je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učinění správného skutkového závěru, vedl k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata dále nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech skutkový materiál pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, přičemž tento materiál je nedostačující k učinění správného skutkového závěru. Krajský soud se zabýval konkrétními dopady právě uvedeného a neshledal, že by žalovaný nezjistil úplně skutkový stav. Nejvyšší správní soud dospěl obdobně k závěru, že v odůvodnění jsou jasně jmenovány důkazy, z nichž žalovaný čerpal svá skutková zjištění, skutková zjištění jsou zde přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z provedených důkazů. Po důkladném posouzení závěrů Krajského soudu v Brně se s nimi Nejvyšší správní soud také ztotožňuje a konstatuje, že skutkový stav má oporu ve spisech a není s nimi v rozporu.

Význam další části citovaného ustanovení („při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto vytýkanou vadu měl soud napadené rozhodnutí zrušit“) se zakládá na faktu, že intenzita porušení řízení před správním orgánem byla v přímé souvislosti s následnou nezákonností tohoto rozhodnutí. Po posouzení stěžovatelkou uvedených skutečností, jakož i obsahu spisu, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru,

že k porušení zákona v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, nedošlo.

K poslednímu možnému pochybení („rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost“) Nejvyšší správní soud uvádí, že jeho možný dopad je třeba posuzovat vždy ve spojení se zněním konkrétního rozhodnutí. K rozhodnutí Krajského soudu v Brně, jakož i k jemu předcházejícímu rozhodnutí žalovaného správního orgánu, zaujal Nejvyšší správní soud názor, že uvedená rozhodnutí ani touto vadou netrpí.

Nejvyšší správní soud uvádí, že podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu stanoví, že žádost o udělení azylu se zamítne jako zjevně nedůvodná, pokud stěžovatel neuvádí skutečnosti o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů vymezených v § 12 zákona o azylu.

Z předloženého správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka podala dne 16. 3. 2004 návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém výslovně uvedla, že o azyl žádá z důvodu, že její bývalý přítel měl dluhy a věřitelé jí vyhrožovali násilím, pokud dluhy nesplatí. Z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území České republiky ze dne 17. 3. 2004 taktéž vyplynulo, že stěžovatelka o azyl žádá z obavy před věřiteli svého přítele. Ze správního spisu přitom vyplynulo, že stěžovatelka v domovské zemi problémy se státními orgány neměla; se svými problémy se na ně účinně neobrátila. Stěžovatelce byla na závěr pohovoru (vedeného za přítomnosti tlumočníka) poskytnuta možnost, aby se s obsahem protokolu seznámila, vyjádřila se k němu, resp. navrhla jeho doplnění; této možnosti však nevyužila. Ze spisu rovněž vyplynulo, že žádost o udělení azylu stěžovatelka podala poté, co bylo již dvakrát rozhodnuto o jejím vyhoštění z České republiky (rozhodnutí ze dne 16. 10. 2003 a ze dne 19. 2. 2004).

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatelky, vycházel správní orgán, jakož i krajský soud a jejich závěr o tom, že stěžovatelka neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení; pronásledování ze strany soukromých osob nelze ani podle Nejvyššího správního soudu podřadit pod zákonem o azylu vymezené důvody. Nelze odhlédnout ani od skutečnosti, že stěžovatelka se se svými problémy neobrátila na domovské orgány. Nejvyšší správní soud pro úplnost odkazuje i na svou konstantní judikaturu v souzené věci, např. na rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003-51, ve kterém bylo uvedeno, že *žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami („mafií“) v domovském státě, spočívající ve vydírání žadatelky a ve výhružkách žadatelce a její dceři pro žadatelčiny podnikatelské aktivity, je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění zákona č. 2/2002 Sb., zřejmě bezdůvodná. Důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatelka skutečně domáhala poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout.*

Na žadatele se v tomto případě nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění zákona č. 2/2002 Sb.

Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že závěr o tom, že stěžovatelka v žádosti neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu. Správní orgán správně žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu zamítl, přičemž krajský soud správně posoudil, že skutkový stav byl žalovaným správním orgánem zjištěn přesně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy. S těmito závěry se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud.

Na základě výše uvedeného tak Nejvyšší správní soud námitce stěžovatelky, že námitce, že správní orgán pochybil při zjišťování skutečného stavu věci, přisvědčit nemohl.

Ze souvislostí formulace námitek stěžovatelky vyplývá, že nedostatky ve zjišťování skutkového stavu věci správním orgánem stěžovatelka spojuje zejména s tou částí řízení, která se týkala posouzení existence překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, a v námitce, že správní orgán měl na stěžovatelku vztáhnout překážku vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu tak spočívá těžiště kasační stížnosti.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že rozhodnutí žalovaného obsahuje pouze výrok o tom, že se žádost o udělení azylu zamítá jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb. Výrok o existenci, resp. neexistenci překážek vycestování ve správním rozhodnutí obsažen není a touto otázkou se žalovaný nezabýval ani v odůvodnění svého rozhodnutí. Takový postup je však podle Nejvyššího správního soudu v souladu s dikcí zákona č. 325/1999 Sb. Z jeho ustanovení § 28 totiž vyplývá, že ministerstvo vnitra v rozhodnutí uvede, zda se na cizince vztahuje překážka vycestování podle ustanovení § 91 téhož zákona tehdy, pokud bude rozhodnuto o neudělení nebo odnětí azylu. V daném případě byla žádost stěžovatelky zamítnuta podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona jako zjevně nedůvodná, a takové rozhodnutí nelze považovat ani za rozhodnutí o odnětí azylu (neboť stěžovatelce nebyl azyl, který by jí mohl být odňat, udělen), avšak ani za rozhodnutí o neudělení azylu. Za rozhodnutí o neudělení azylu totiž lze podle Nejvyššího správního soudu považovat pouze rozhodnutí, kterým ministerstvo vnitra rozhodne o neudělení azylu pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 cit. zákona po věcném posouzení důvodů tvrzených žadatelem o azyl. V případech, kdy je vydáváno rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, správní orgán o udělení azylu nerozhoduje, tj. nezabývá se věcně důvody žádosti o azyl tvrzenými žadatelem, a to právě proto, že žadatel o azyl v takovém případě ani neuvádí důvody, které by mohly být po svém ověření podřazeny pod důvod, pro něž lze azyl podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb. udělit. Ostatně Nejvyšší správní soud i ve svých předcházejících rozhodnutích opakovaně uváděl, že v případě, kdy ministerstvo vnitra rozhodne o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné, je výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ust. § 91 cit. zákona výrokem nadbytečným. Viz např. rozsudek ze dne 9. 9. 2004, č. j. 2 Azs 147/2004 - 41, ve kterém bylo uvedeno, že ***Rozhodne-li Ministerstvo vnitra o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, nečiní již výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.*** Z tohoto důvodu neshledal Nejvyšší správní soud v postupu žalovaného v daném případě žádné pochybení, a ani krajskému soudu nelze vyčítat, že se otázkou existence překážek vycestování ve svém rozsudku věcně nezabýval

(nutno poznamenat, že rozsudek obsahuje v tomto směru poněkud nejasný odkaz na rozhodnutí žalovaného, nicméně tato skutečnost však nic nemůže změnit na závěru, že žalovanému správnímu orgánu za dané situace o překážkách vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu nepříslušelo). Nejvyšší správní soud tak neshledal důvodnost ani této námitky obsažené v kasační stížnosti.

Ve spojení s tím k námitkám, ve kterých stěžovatelka namítala i porušení mezinárodních závazků - Ženevské úmluvy a Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení - Nejvyšší správní soud uvádí, že označené skutečnosti přezkoumal, avšak relevanci k souzené věci neshledal. Krajský soud, jakož i žalovaný správní orgán, označené mezinárodní závazky podle Nejvyššího správního soudu neporušily.

Nejvyšší správní soud s poukazem na výše uvedené tedy v souladu s krajským soudem dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nezjistil naplnění důvodů kasační stížnosti, a proto kasační stížnost dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem ke skutečnosti, že Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl tzv. přednostně, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Vzhledem k tomu, že zástupkyně stěžovatelky, Mgr. Magda Havlová, byla ustanovena soudem, přiznal Nejvyšší správní soud podle § 35 odst. 7 v návaznosti na § 120 s. ř. s. označené zástupkyni za zastupování v řízení o kasační stížnosti odměnu, a to v celkové výši 2150 Kč, sestávající se z odměny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. za dva úkony právní služby [á 1000 Kč - § 11 odst. písm. 1 b), d) - doplnění kasační stížnosti ze dne 3. 9. 2004 – ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky] a dvou režijních paušálů (á 75 Kč - § 13 odst. 3 téže vyhlášky)**.**

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. srpna 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu